

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/5027, 2/5038, 2/1781, 2/2783, 2/2278, 2/2935, 2/1897, 2/1912, 2/4162, 2/2370, 2/3910, 2/4291, 2/3378, 2/1532, 2/1548, 2/2984, 2/1194, 2/2024, 2/4188, 2/3141, 2/5025, 2/5026, 2/3537, 2/2021, 2/4323, 2/4416, 2/4417, 2/4418, 2/4706, 2/4911, 2/5024, 2/4292, 2/3706, 2/4650, 2/1459, 2/1545, 2/3445, 2/4529, 2/1593, 2/1794, 2/1949, 2/4814, 2/1776, 2/3536, 2/3543, 2/4891, 2/2847, 2/2664, 2/3004, 2/2023, 2/2058 ve 2/2025 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Savunma Komisyonu
Esas Komisyon	Dışışleri Komisyonu
Tarih: 4.10.2023	Esas No: 2/1620

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR İSKLİĞİ
03 Ekim 2023
Numara

T B M M GENEL EVRAK
03 Ekim 2023
No: 1296609

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 407252 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 09.01/2019

Binali YILDIRIM
İzmir Milletvekili
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Millî Savunma	
Esas Komisyon	Dışişleri	
Tarih :	14 Ocak 2019	Esas No: 2/1532

**TBMM
GELEN EVRAK**

09 Ocak 2019

No: 412923
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SUDAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 11 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

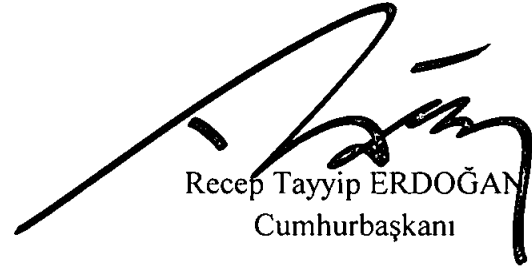
Sayı : 68244839-539-160265

2 6 Aralık 2018

Konu : Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

11 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması"nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

- 1- Anlaşma (Türkçe, İngilizce)
- 2- Genel Gerekçe

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BÖLÜMÜ
26 Aralık 2018
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
26 Aralık 2018
No: 407252
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

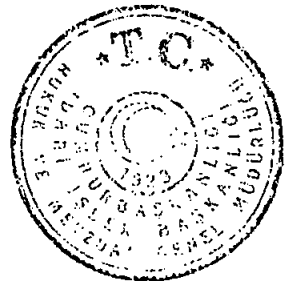
GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması” 11 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul’da imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma kapsamında iki ülke arasında;

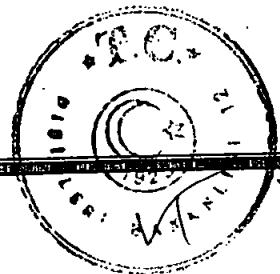
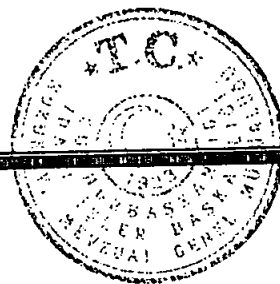
- a) Savunma sanayi işbirliği faaliyetlerinin hukuki bir temelde yürütülmesi,
- b) Savunma sanayi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi,
- c) Savunma sanayi ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi,
- ç) İhtiyaç duyulan savunma sanayi ürünlerinin karşılıklı tedariki,
- d) Müşterek üretilecek savunma sanayi ürünlerinin üçüncü ülkelere satışı ile
- e) Türk savunma sanayisi tarafından üretilen savunma sanayi ürünlerine pazar imkânı sağlanması amaçlanmaktadır.

Mezkûr Anlaşma ile Sudan Cumhuriyeti’nin savunma sanayi ürünlerine ilişkin ihtiyacının Türk savunma sanayisi tarafından karşılanması ve savunma sanayi işbirliğinin her iki ülke yararına geliştirilmesi hedeflenmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
SUDAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
SUDAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle her biri "Taraflar" olarak adlandırılacaktır);

Birleşmiş Milletler Şartının hedef ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkeleri temelinde, daha fazla geliştirilecek ve güçlendirilecek olan dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, dünya barışı ve güvenliğine olduğu kadar iki ülkenin ortak çıkarlarına da katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Askerî teçhizat ve silah alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerini kullanarak savunma sanayi işbirliğini geliştirme isteklerini belirterek,

Karşılıklı saygı ile mütekabiliyet esaslarına bağlı kalarak,

Aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I
AMAÇ

İşbu Anlaşmanın amacı; Taraflar arasında, savunma mal ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki, idamesi ve ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında daha etkili işbirliği ile Tarafların savunma sanayi kabiliyetlerini geliştirerek savunma sanayi alanında işbirliği sağlamaktır.

MADDE II
KAPSAM

İşbu Anlaşma; Tarafların yetkili makamları ve/veya savunma sanayi kuruluşları/firmaları arasındaki savunma sanayi alanında karşılıklı işbirliği faaliyetlerinin esaslarını kapsamaktadır.

MADDE III
TANIMLAR

1. "Anlaşma"; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasını ifade eder.
2. "Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri"; ilgili lojistik destek ile birlikte silahları ve askerî teçhizatı ve bu silah ve teçhizatın araştırma, geliştirme ve üretimi için gerekli malzemeyi ve hizmeti ifade eder.
3. "İşbirliği"; Tarafların kendi ilgili yasalarına ve düzenlemelerine uygun olacak şekilde mütekabiliyet esasına dayalı olarak bu Anlaşmanın amaçları için üstlendikleri faaliyetleri ifade eder.
4. "Karma Komisyon"; üyeleri Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ve Sudan Cumhuriyeti Savunma Sanayi Sistemleri tarafından temsil edilen Savunma Bakanlığı

Ek.

temsilcilerinden oluşan, her iki Tarafın eşit düzeyde temsil edileceği ve bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması, değerlendirilmesi ve gerektiğinde yapılacak değişikliklere ilişkin görevleri yürüten Komisyonu ifade eder.

5. "Resmî Görev"; bu Anlaşma veya bu Anlaşmaya istinaden yapılacak diğer anlaşmalar uyarınca icra edilecek görevi ifade eder.

6. "Gönderen Taraf"; Kabul Eden Tarafın ülkesine bu anlaşmanın amaçları doğrultusunda personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

7. "Kabul Eden Taraf"; bu Anlaşmanın uygulanması için Gönderen Tarafın personel, malzeme ve teçhizatını ülkesine kabul eden Tarafı ifade eder.

8. "Misafir Personel"; bir Tarafın, bu Anlaşmanın uygulanması için karşı Taraf ülkesine gönderdiği asker ve/veya sivil personeli ifade eder.

9. "Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler"; Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu ve kendisine bağımlı olan kişileri ifade eder.

10. "Üçüncü Taraf"; Tarafların dışındaki herhangi bir kişi veya varlık veya kuruluş veya herhangi bir ülkenin hükümeti veya herhangi bir devlet veya uluslararası kuruluş veya bunların yasal temsilcilerini ifade eder.

11. "Kalite Güvencesi"; savunma ürünlerinin veya hizmetlerinin Taraflar arasında mutabık kalınan prosedür, standart, norm ve ilgili teknik şartnamelere bağlı olarak üretim, performans ve kullanım gereklerine uygunluğunu güvence altına alan tüm faaliyetleri ifade eder.

12. "Kaynak Taraf"; Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge veya Malzemenin yetkisi altında üretildiği Taraf veya uluslararası kuruluşu ifade eder.

13. "Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme"; şekli veya tipine ya da gönderilme yöntemine bakılmaksızın, bir gizlilik derecesi ibaresi ile işaretlenen ve ulusal güvenlik çıkarlarından dolayı ve ulusal yasalara uygun olarak yetkisiz erişime, kullanıma veya imhaya karşı koruma gerektiren herhangi bir bilgi, belge veya malzemeyi ifade eder.

14. "Yetkili Güvenlik Makamı"; işbu Anlaşma çerçevesinde ve her bir Tarafın ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin güvenliğinden sorumlu olan makamı ifade eder.

15. "Ticari Hassas"; niteliği itibariyle TASNİF DIŞI olup, ticari bakımdan hassasiyet arz eden veya mülkiyet hakkı ihtiva eden belgeleri ifade eder.

16. "Tesis Güvenlik Belgesi"; bir tesiste bulunan veya bulunabilecek Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin veya tesiste yürütülen gizlilik dereceli projenin fiziki güvenliklerinin sağlanması için, tesisin bulunduğu yer ve çevre şartları ile maruz kalabileceği potansiyel dış ve iç tehditler göz önüne alınarak projelendirilmiş olan koruma önlemlerinin, istenilen gizlilik derecesine uygun bulunduğunu gösteren, her bir Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca kendi ulusal kanunlar ve düzenlemelerine uygun olarak verilen resmî belgeyi ifade eder.

17. "Bilmesi Gereken Prensibi"; Resmi Görev ile ilgili olarak ve/veya somut bir görevin yerine getirilmesine yönelik Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemeye erişim gereğini ifade eder.

18. "Kişi Güvenlik Belgesi"; bir şahsın, Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme veya gizlilik dereceli projeye, Bilmesi Gereken Prensibi çerçevesinde nüfuz edebilmesini veya bunların muhafaza edildiği ya da yürütüldüğü gizlilik dereceli yerlere giriş iznini sağlayan, her bir Tarafın

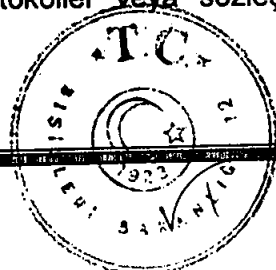
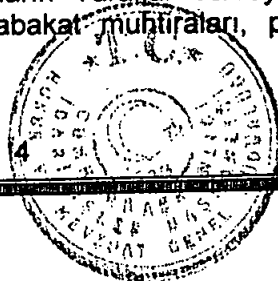
Yetkili Güvenlik Makamınca kendi ulusal kanunlar ve düzenlemelerine uygun olarak verilen resmî belgeyi ifade eder.

19. "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları" Tarafların topraklarında onaylanan sınai, bilimsel, edebi ve sanatsal alanlardaki icatlara ilişkin tüm hakları ve telif haklarını (patent hakları dâhil), kayıtlı ve kayıtsız ticari markaları (hizmet markası dâhil), kayıtlı ve kayıtsız tasarımları, gizlilik dereceleri bilgileri (ticari sırlar ve teknik bilgiler dâhil) ve fikri faaliyetten kaynaklanan diğer hakları ifade eder.

MADDE IV İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar savunma sanayi ile ilgili olarak aşağıdaki alanlarda işbirliği yapacaklardır:

1. Tarafların Silahlı Kuvvetlerince ihtiyaç duyulan yedek parça, alet, savunma malzemesi, askerî sistemler, teknik gösterimler ve teknik teçhizata ilişkin ortak araştırma, geliştirme, üretim ve modernizasyon için uygun koşulların sağlanması,
2. Tarafların topraklarında askerî teçhizat alanında ortak araştırma, geliştirme ve üretim projeleri sonuçlarının uygulanması,
3. Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri alanında araştırma, tasarım, geliştirme ve üretim,
4. Her iki Tarafın alet ve teçhizatının modernizasyonunun yanı sıra Savunma Sanayi Mal ve Hizmetlerinin üretimi ve tedariki alanlarında karşılıklı yardımlaşma,
5. Silah ve askerî teknik teçhizatın ve bunların parçalarının ortak üretimi ve daha da geliştirilmesi amacıyla; Tarafların ilgili makamları arasındaki anlaşmaların sonuçlandırılmasının teşvik edilmesi,
6. Kalite Güvencesinde Taraflarca kullanılan savunma sanayi standartları hakkında bilgi ve ilgili doküman ile bilimsel ve teknik bilgilerin mübadelesi,
7. Karşılıklı anlaşmayla ve Tarafların ulusal hassasiyetleri ile uluslararası düzenlemelerden kaynaklanan yükümlülükleri dikkate alınarak Tarafların ortak projelerinde üretilen nihai ürünlerin Üçüncü Taraflara satışı,
8. İki Tarafın Silahlı Kuvvetlerinin envanterinde bulunan ihtiyaç fazlası savunma sanayi ürün ve hizmetlerinin Tarafların ilgili yasal mevzuatına uygun şekilde satılması, alınması veya başka ürün ve hizmetlerle ile mübadele edilmesine yönelik işbirliği yapılması.
9. Tarafların savunma sanayi kurumları ve firmaları arasında temasların, araştırma merkezlerine yapılacak teknik ziyaretlerin ve personel değişimlerinin teşvik edilmesi,
10. Taraflardan her birinin topraklarında müştereken üretilen ya da geliştirilen askerî ve savunma teçhizatlarının Taraflarca tedariki,
11. Her iki Tarafın ve mutabık kalındığı takdirde Üçüncü Tarafların savunma sanayi ürünlerine ilişkin üretim, geliştirme, teknoloji ve modernizasyon ortak programları için koşulların oluşturulması,
12. Taraflarca, ortak veya karşılıklı satış, tedarik, üretim, modernizasyon, teknoloji transferi, araştırma ve geliştirme yapılabilmesi için Savunma Sanayi Mal ve Hizmetlerine ilişkin projelerin yürütülmesi ve bu projelere yönelik çalışmaların Taraflar ve/veya Tarafların ilgili makamları arasında imzalanacak olan anlaşmalar, mutabakat mühürleri, protokoller veya sözleşmeler kapsamında uygulanması,

13. Üçüncü Taraflar için ortak üretim ve ortak geliştirme konusunda Taraflar arasında anlaşmaların akdedilmesinin teşvik edilmesi,

14. Tarafların yetkisi dâhilinde askerî teknik kurumlar, savunma sanayi firmaları ve bakım-onarım tesisleri arasında işbirliği yapılması,

15. Taraflarca düzenlenen savunma sanayi fuarları ve sempozyumlarına karşılıklı katılım sağlanması.

MADDE V UYGULAMA ESASLARI

1. İşbu Anlaşmanın hayata geçirilmesine ve uygulanmasına ilişkin detaylar, Tarafların iç hukuklarında öngörülen onay süreçlerine tabi olacak ve İşbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller, sözleşmeler ve diğer düzenlemeler ile tanımlanacaktır.

2. Esas olarak, Taraflar sadece kendi savunma sanayileri ile ilgili konularda işbirliği yapacaklardır. Üçüncü Tarafların ilgi sahasına giren konuların işbirliğine dâhil edilmesi Taraflar arasında karşılıklı mutabakat ile mümkün olacaktır.

3. İşbirliği, Tarafların mevzuatı, ihtiyaçları ve çıkarları göz önünde bulundurularak, karşılıklılık ilkesine bağlı olarak tesis edilecektir.

4. Taraflar, Üçüncü Tarafların ortak üretim projelerine davet edilmesi konusunu, karşılıklı anlaşmaya göre değerlendirecek ve karar alacaklardır.

5. Herhangi bir tamamlayıcı ve uygulama anlaşması, mutabakat muhtırası, protokol ve düzenlemenin feshedilmesi durumunda, Taraflar fesih bildirisinden önce başlanmış bütün yükümlülükleri tamamlamayı kabul ederler. Bu belgelerden herhangi birine ilişkin fesih bildirisi, Taraflarca müştereken sonuçlandırılacaktır ve yerine getirilmiş ve getirilmemiş yükümlülüklerin listesini de içerecektir.

6. Yazılı ön onay alınmaksızın hiçbir Taraf İşbu Anlaşma uyarınca ya da bu Anlaşma temelinde yapacakları tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca hibe edilecek, satılacak ya da ortak üretilecek malzeme, teknik bilgi ve belgeyi herhangi bir Üçüncü Tarafa transfer etmeyecektir.

MADDE VI YETKİLİ MAKAMLAR

Bu Anlaşmanın uygulanması için yetkili makamlar;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti için : Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,

Sudan Cumhuriyeti Hükümeti için : Sudan Cumhuriyeti Savunma Sanayi Sistemleri tarafından temsil edilen Savunma Bakanlığı'dır.

MADDE VII KARMA KOMİSYON

1. Karma Komisyonda (Bundan böyle "Komisyon" olarak belirlenecektir) Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı heyetine Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı Müsteşarı

İ. K.

Yardımcısı; Sudan Cumhuriyeti Savunma Sanayi Sistemleri tarafından temsil edilen Savunma Bakanlığı heyetine ise Savunma Sanayi Sistemleri Yönetici Direktörü başkanlık edecektir.

2. Komisyonun faaliyetlerini düzenlemek ve koordine etmekle görevli temas noktaları;

- Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı Uluslararası İşbirliği Daire Başkanlığı,

- Sudan Cumhuriyeti Savunma Sanayi Sistemleri Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı'dır.

3. Komisyonda her bir Tarafın üye sayısı yediyi aşmayacaktır. Gerekğinde Komisyona, her bir Tarafın Silahlı Kuvvetleri, kurumları ve savunma sanayi firmalarından uzman personel dâhil edilebilecektir.

4. Bu Anlaşma kapsamında Komisyonun görev ve yetkileri;

a. Bu Anlaşmanın IV'üncü Maddesine göre, somut işbirliği alanlarını tespit etmek ve tanımlamak,

b. Ortaklaşa gerçekleştirilecek projeleri seçmek ve müşterek projelerin uygulanmasına yönelik en uygun işbirliği şekil ve metotlarını tanımlamak,

c. Müşterek programların uygulanması sırasındaki işbirliği teklifinin gerçekleştirilmesi amacıyla bilgileri mübadele etmek,

d. Üçüncü ülkelerin ortak projelere katılması konusundaki teklif, tavsiye ve görüşleri ilgili makamlara sunmak,

e. Onaylanmış proje ve kararların gerçekleştirilmesi için gerekli belgelerin hazırlanması ve yayımlanmasını sağlamak,

f. Onaylanmış projelerin ve kararların uygulanmasını düzenli olarak kontrol etmek,

g. Bu Anlaşmanın uygulanmasını değerlendirmek ve gerektiğinde Anlaşmada yapılacak değişikliklere ilişkin teklifleri müzakere etmektir.

5. Komisyon toplantısına ilişkin faaliyetler, toplantının öngörülen tarihinden en az üç ay önce Kabul Eden Tarafın resmî daveti ile başlatılacaktır.

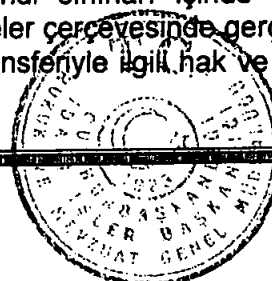
6. Komisyonun gündemindeki tüm konular Komisyon toplantısından en az 30 gün önce belirlenmiş ve koordine edilmiş olacaktır.

7. Komisyon müşterek olarak mutabık kalınan tarihlerde en az üç yılda bir olmak üzere dönüşümlü olarak toplanacaktır.

8. Komisyon, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkları, görüşmeler suretiyle XVIII'inci Madde uyarınca çözüme kavuşturacaktır.

MADDE VIII FİKRİ VE SINAİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI

1. Tarafların Fikri ve Sinaî Mülkiyet Hakları, kendi sınırları içinde üretim hakları, üretim lisansının verilmesi, Üçüncü Taraflara satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve yeni ürünlere ait patentlerin korunması ve teknoloji transferiyle ilgili hak ve yükümlülükleri; her bir

proje için yapılacak uygulama anlaşmaları ile belirlenecektir. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraflar oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma dâhilinde oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlayacaklardır. İşbu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü kuran Anlaşmanın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılacaktır.

2. Bu uygulama anlaşmalarında; malî ve hukukî yükümlülükler yanında, araştırma, geliştirme, üretim, tedarik, teknik hizmetler, personel desteği ve altyapı hizmetlerinden kaynaklanan masraflardan doğacak karşılıklı borç ve alacakların tasfiye yöntemi, yeri, zamanı ve şartlarına ilişkin esas ve usuller ayrıntılı olarak belirtilecektir.

3. Taraflar arasında mübadele edilen savunma sanayi ile ilgili malzemenin veya bilgilerin herhangi bir Üçüncü Tarafa verilmesi veya yayımlanması ancak Kaynak Tarafın yazılı izniyle mümkün olacaktır. Taraflar savunma sanayi alanındaki işbirliği kapsamında kamuya veya basına verilecek bilgi, belgeler ve açıklamalar üzerinde karşılıklı mutabakata varacaklardır.

4. Taraflar bu Anlaşma çerçevesinde diğer bir Tarafa verilen bütün malzeme, ürün ve bilginin yeniden üretimi, kopya edilmesi, kullanılması veya dağıtılması ile ilgili fikri ve sınai mülkiyet haklarına ve diğer sınırlamalara riayet edeceklerdir.

5. Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının korunmasına ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

MADDE IX **GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ, BELGE VE MALZEMENİN KORUNMASI**

1. Taraflar, aşağıdaki tabloda gösterilen gizlilik derecesi seviyelerinin eş değerliğini ve gizlilik derecesi seviyelerine uygunluğunu kabul ederler:

TÜRKÇE:
ÇOK GİZLİ

GİZLİ

ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

TASNİF DIŞI (TİCARİ HASSAS)

İNGİLİZCE:

TOP SECRET

SECRET

CONFIDENTIAL

RESTRICTED

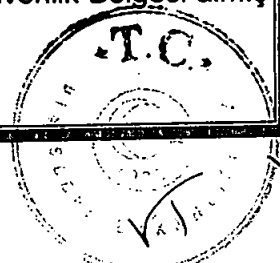
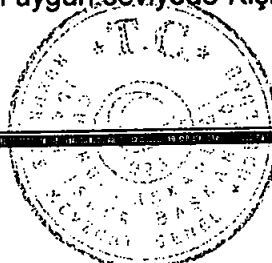
UNCLASSIFIED (COMMERCIALLY SENSITIVE)

2. Her iki Taraf, bu Anlaşmaya dayanarak alınan, Gizlilik Dereceli Bilgiyi kendi ulusal gizlilik derecesi seviyesi ile yukarıdaki tabloda gösterilen eş değer işaretlere uygun olarak işaretlemeyi taahhüt eder.

3. Taraflar; karşılıklı işbirliğinin bir sonucu olarak üretilen ya da transfer edilen Gizlilik Dereceli Bilginin korunması için kendi ulusal kanunları ve bu Anlaşma uyarınca gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu tür bilgiyi de en azından kendi Gizlilik Dereceli Bilgisini korudukları eş değer güvenlik seviyesinde korumayı sağlayacaklardır.

4. Alan Taraf, Gizlilik Dereceli Bilgiyi Kaynak Taraftan yazılı ön izin almaksızın bir Üçüncü Tarafa transfer etmeyecektir.

5. Taraflar arasında karşılıklı işbirliği kapsamında mübadele edilen veya üretilen Gizlilik Dereceli Bilginin özel firmalara verilmesi veya açıklanması veya bu firmalara ait tesislerde bulundurulması sadece; Bilmesi Gereken Prensibine uygun olarak, bu firmaların ülkesindeki Yetkili Güvenlik Makamından alınmış uygun seviyeli Tesis Güvenlik Belgesine sahip olması halinde mümkün olacaktır. Gizlilik Dereceli Bilgi sadece; Bilmesi Gereken Prensibine uygun olarak ve tam olarak yetkilendirilmiş ve Yetkili Güvenlik Makamından uygun seviyede Kişi Güvenlik Belgesi almış şahıslara açıklanabilecektir.

6. Bu Anlaşma kapsamında, Tarafların ülkesindeki Yetkili Güvenlik Makamları ve/veya kuruluşlar arasında mübadele edilen ve/veya karşılıklı işbirliği ile üretilen Gizlilik Dereceli Bilgi sadece transfer edilme amacına uygun olarak kullanılacaktır.

7. Gizlilik dereceli bilgilerin korunması ve bunların ifşasının önlenmesine ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

8. Gizlilik dereceli bilgilere verilen gizlilik derecesi sadece Kaynak Tarafça değiştirilebilir. Bu tür kararlar; Kaynak Tarafça, onu uygulayacak olan alan Tarafa yazılı olarak derhâl bildirilecektir. Her iki Taraf da gizlilik dereceli bilgileri veren Tarafın yazılı onayı olmaksızın gizlilik dereceli bilgilerin gizlilik derecesinde değişiklik yapmayacaktır.

9. Tarafların karşılıklı işbirliği sürecinde üretilen bilgiye verilecek gizlilik derecesi, sadece karşılıklı onay ile belirlenecek, değiştirilecek veya iptal edilecektir. Bu tür bilgiye verilecek gizlilik derecesi konusunda anlaşmaya varılamazsa, Taraflar, herhangi biri tarafından önerilen daha yüksek seviyeyi kabul edeceklerdir.

10. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Belgeler ile Ticari Hassas nitelikteki donanım ve yazılım, Taraflar arasında, hükümetten hükümete diplomatik kanallar aracılığıyla veya Tarafların Yetkili Güvenlik Makamlarınca mutabık kalınan diğer kanallar vasıtasıyla iletilecektir.

11. "ÖZEL" ve daha yüksek seviyede Gizlilik Dereceli Bilginin kullanıldığı her bir proje için imzalanacak sözleşmeye ek olarak, proje kapsamında güvenliğin sağlanmasına yönelik alınması gereken tedbirleri içeren bir proje güvenlik talimatı hazırlanacaktır.

12. "ÖZEL" veya daha yüksek seviyeli Gizlilik Dereceli Bilginin transferi, her bir proje için hazırlanacak proje güvenlik talimatında tanımlanacak usul ve esaslara göre gerçekleştirilecektir.

13. "ÖZEL"e kadar işaretlenen Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme ulusal yasalara uygun olarak imha edilecektir.

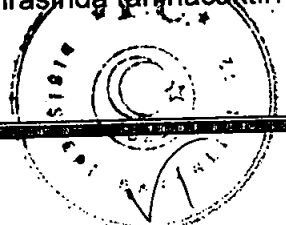
14. Diğer Tarafın bir kuruluşu ile bir gizlilik dereceli sözleşme yapmak isteyen ya da kendi kuruluşlarının birine bir gizlilik dereceli proje kapsamında diğer Tarafın topraklarında bir gizlilik dereceli sözleşme yapmasına yetki vermek isteyen bir Taraf, teklif edilen kuruluşun ilgili güvenlik sınıflandırma seviyeli Gizlilik Dereceli Bilgiye erişim yetkisi veren bir Tesis Güvenlik Belgesine sahip olduğuna ilişkin, kendi yetkili güvenlik makamı vasıtasıyla diğer Tarafın yetkili güvenlik makamından önceden yazılı onay alacaktır.

15. Niteliği itibariyle TASNIF DIŞI olup, ticari bakımdan hassasiyet arz eden veya mülkiyet hakkı ihtiva eden belgeler "Ticari Hassas" olarak işaretlenecektir.

16. Gizlilik Dereceli Bilginin ihlal edilmesi veya ihlal şüphesinin bulunması veya bu tür bilginin yetkisiz bir kişiye açıklanması hâlinde, ihlal veya açıklanmanın olduğu veya olmuş olabileceği yerdeki Taraf, kendi ulusal yasalarına ve düzenlemelerine uygun olarak gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu durum ile alınan tedbir ve sonuçları hakkında diğer Tarafı derhal bilgilendirecektir.

17. Gizlilik Dereceli Bilgiye veya bunların muhafaza edildiği veya işlendiği alanlara nüfuz gerektiren ziyaretler, sadece, ziyaretçinin uygun gizlilik derecesinde Kişi Güvenlik Belgesi ve Bilmesi Gereken Prensibinin olması koşuluyla ev sahibi ülkenin Yetkili Güvenlik Makamından önce yazılı izin alınmasından sonra uluslararası ziyaret prosedürleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

18. Taraflardan her birinin Yetkili Güvenlik Makamınca verilen Kişi Güvenlik Belgesi ve Tesis Güvenlik Belgesi, karşılıklı işbirliği projeleri kapsamında diğer Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca bilgeyi veren Tarafın Yetkili Güvenlik Makamından yapılacak yazılı teyit sonrasında tanınacaktır.

MADDE X KALİTE GÜVENCESİ

Taraflarca mutabık kalınması halinde, Kalite Güvencesi konusunda işbirliği Taraflar arasında imzalanacak olan müstakil bir anlaşma ile düzenlenecektir. Söz konusu anlaşmanın imzalanmasına ve yürürlüğe girmesine kadar konu ile ilgili usul ve genel prensipler, Tarafların ilgili kuruluşları arasında kendi mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmelerde belirlenecektir.

MADDE XI TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

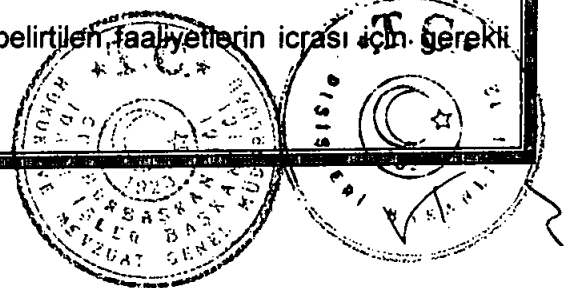
Bu Anlaşmanın hükümleri, her bir ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin meşruiyetlerine, çıkarlarına, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

MADDE XII HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf topraklarında bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın yürürlükteki yasalarına, düzenlemelerine ve cezai yargısına tabi olacaklardır. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan veya Taraflar için uygun olan bir ceza türü uygulanacaktır.
2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin gözetimine alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar edecektir.
3. Misafir Personel veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden herhangi birinin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılamaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.
4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal etmeleri durumunda, Misafir Personelin faaliyetlerine Madde VI'da belirtilen Yetkili Makamlarca son verilebilecektir.
5. Gönderen Taraf, Misafir Personel üzerindeki münhasır disiplin yargı yetkisini, Kabul Eden Tarafın ülkesinde muhafaza eder.

MADDE XIII İDARİ KONULAR

1. Misafir Personele, bu Anlaşmada belirlenmiş olanlar veya bu Anlaşma uyarınca imzalanacak tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler ile belirlenecekler dışında görevler verilmeyecektir.
2. Gönderen Tarafın asker personeli, görev yerlerinde kendi üniformalarını giyecektir.
3. Kabul Eden Taraf, lüzumlu hallerde, bu Anlaşmada belirtilen faaliyetlerin icrası için gerekli teçhizatı sağlamaya çaba gösterecektir.

MADDE XIV MALİ KONULAR

1. İşbu Anlaşma kapsamında bulunan işbirliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personelin maaş, konaklama, yemek hizmeti, ulaştırma, gündelik ve diğer mali haklarından Gönderen Taraf sorumlu olacaktır.
2. Faaliyetlerin ücretsiz olarak veya cari veya indirilmiş fiyatlar karşılığında düzenlenmesine mevzuatı çerçevesinde Kabul Eden Taraf karar verecektir.
3. Misafir Personel Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin borçlarını tasfiye edecektir. Borçların Misafir Personel tarafından ödenmemesi ve/veya acil geri çekilme halinde, Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek faturaya istinaden Gönderen Taraf tarafından ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Avro olarak ödenecektir.
4. Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, giriş, kalış ve çıkışları süresince Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.

MADDE XV DİĞER HUSUSLAR

1. Gönderen Taraf, gerekli gördüğü zaman, personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, böyle bir talep alır almaz, personelin dönüşü için bütün tedbirleri alacaktır.
2. Bir Misafir Personelin veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden birinin ölümü halinde Kabul Eden Taraf Gönderen Tarafı bilgilendirecek, cenazeyi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve sevk edilene kadar uygun sihi koruma tedbirlerini alacaktır.

MADDE XVI ZARAR / ZİYAN VE TAZMİNATLAR

1. Taraflardan her biri, Misafir Personelin görevini yerine getirdiği sıradaki fiillerinden ötürü karşı Tarafın mallarına verdiği zararları tazmin edecektir.
2. Kabul Eden Tarafın, Misafir Personelin ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin şahıslarına ve mallarına, kasten veya ihmale dayalı olarak verilebilecek zarar ve ziyanlara ilişkin tazminat taleplerinin çözülmesinde Kabul Eden Tarafın kanunları uygulanacaktır.
3. Kasıt veya ağır ihmal bulunmadıkça, Taraflardan her biri, Resmî Görevin ifası sırasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde diğer Tarafa karşı taleplerinden feragat edeceklerdir.

MADDE XVII GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, yabancılara ilişkin kurallara tabi olacaktır.
2. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarında Kabul Eden Tarafın mevzuatında öngörülen pasaport ve gümrük prosedürlerine tabi olacaktır.

olacaktır. Bununla birlikte, Kabul Eden Taraf, mevzuatı çerçevesinde gerekli idari kolaylıklar sağlayacaktır.

MADDE XVIII UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulamasından doğacak uyuşmazlıkları uluslararası mahkeme, hakem heyeti ya da Üçüncü Tarafa götürmeksizin Madde VII uyarınca kurulmuş Komisyonda görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır. Uyuşmazlıkların çözümü sürecinde Taraflar yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edecektir.

2. Şayet uyuşmazlık Komisyonda ele alınışını izleyen 90 gün içinde çözülemezse, Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarı ve Sudan Cumhuriyeti Savunma Sanayi Sistemleri seviyesinde ele alınacaktır. Bu takdirde, konunun Tarafların ilgili makamlarına intikalini izleyen 30 gün içinde görüşmelere başlanacak, müteakip 45 gün içinde sonuç alınmadığı takdirde, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın XXI'nci Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

MADDE XIX DEĞİŞİKLİK

1. Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. 90 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın XXI'nci Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

2. Üzerinde mutabık kalınan değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen XX'inci Maddedeki usul uyarınca yürürlüğe girecektir. Bütün değişiklik ve gözden geçirmeler yazılı olarak yapılacaktır.

MADDE XX ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

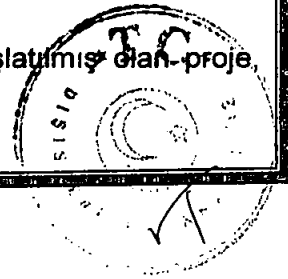
İşbu Anlaşma, Tarafların, onay ve yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE XXI YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi biri diğerine Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden 90 gün öncesinden diplomatik yollarla yazılı olarak sona erdirmeye bildirimi göndermediği takdirde Anlaşma birbirini izleyen birer yıllık süreler için kendiliğinden uzayacaktır.

2. Eğer bu Anlaşmanın gözden geçirilmesinde veya değişiklik yapılmasında veya bir uyuşmazlığın çözümünde Taraflar arasında mutabakat sağlanamazsa Taraflardan her biri diplomatik yollarla 90 günlük yazılı bir ön bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir. Fesih işlemi bildirimin diğer Tarafça alınmasından 90 gün sonra yürürlüğe girer.

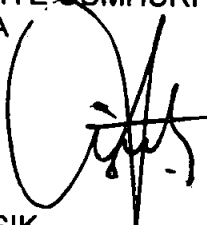
3. Fesih hükümleri bu Anlaşmanın feshinden önce kararlaştırılmış ve başlatılmış olan proje, program ve sözleşmenin uygulanmasını etkilemeyecektir.

**MADDE XXII
METİN VE İMZA**

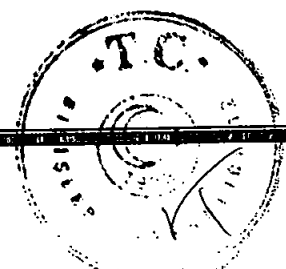
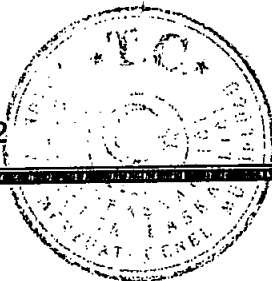
1. Bu Anlaşma Türkçe ve İngilizce dillerinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.
2. Bu Anlaşma, kendi Hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendiren ve altında imzaları bulunan kişiler tarafından 11 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

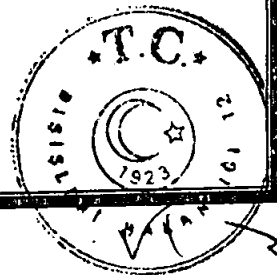
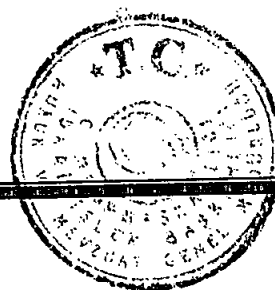

Fikri IŞIK
Millî Savunma Bakanı

**SUDAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

Org. psc Awad Mohamed Ahmed IBN OUF
Savunma Bakanı

AGREEMENT
ON DEFENCE INDUSTRY COOPERATION
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF THE SUDAN

6.4.

**AGREEMENT ON DEFENCE INDUSTRY COOPERATION
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF THE SUDAN**

PREAMBLE

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of the Sudan (hereinafter referred to each as the "Party" and collectively as the "Parties");

Confirming their commitments to the goals and principles of the United Nations Charter,

Emphasizing that the friendship and cooperation relations, which shall be further developed and strengthened on the basis of principles of mutual benefit and equality of rights, shall contribute to the mutual interests of both countries, as well as to the peace and security of the world,

Expressing their desire to develop the defence industry cooperation by utilizing their scientific and technical capabilities in the field of military equipment and weapons,

Adhering to the principles of reciprocity and mutual respect,

Have agreed on the following issues:

**ARTICLE I
PURPOSE**

The purpose of this Agreement is to establish cooperation in the field of defence industry between the Parties by improving the defence industry capabilities of the Parties through more effective cooperation in the fields of development, production, procurement, maintenance of defence goods and services, and relevant technical and logistic support.

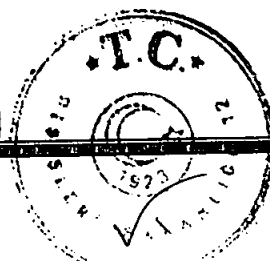
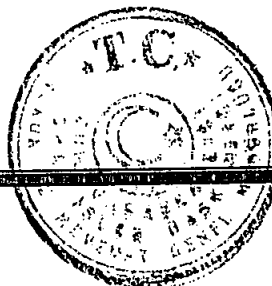
**ARTICLE II
SCOPE**

This Agreement covers the principles of mutual cooperation activities in the field of defence industry between the competent authorities and/or the defence industry organisations/companies of the Parties.

**ARTICLE III
DEFINITIONS**

1. "Agreement" means Agreement on Defence Industry Cooperation between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of the Sudan,
2. "Defence Industry Goods and Services" means the weapons and military equipment, together with the related logistic support, and the material and service required for research, development and production of these weapons and military equipment,
3. "Cooperation" means activities undertaken by the Parties based on the principle of reciprocity for the purposes of this Agreement in accordance with their applicable laws and regulations.

4. "Joint Commission" means the commission composed of the representatives of the Ministry of National Defence of the Republic of Turkey and Ministry of Defence represented by Defence Industries Systems of the Republic of the Sudan, in which both Parties shall be represented equally and which is responsible for performing the duties regarding the implementation, the assessment and when necessary the amendment of the provisions of this Agreement.
5. "Official Duty" means the duty to be performed according to this Agreement or other agreements to be concluded on the basis of this Agreement,
6. "Sending Party" means the Party that sends personnel, material and equipment to the territory of the Receiving Party in line with the purposes of this Agreement,
7. "Receiving Party" means the Party receiving personnel, material and equipment sent by the Sending Party in its territory for implementation of this Agreement.
8. "Guest Personnel" means the military and/or civil personnel of a Party sent to the territory of the other Party for the implementation of this Agreement.
9. "Dependants" means the persons who rely on the Guest Personnel as responsible to look after them in accordance with their respective national legislation.
10. "Third Party" means any person or entity or organisation or a government of a country or a state or an international organisation or their legal representatives other than the Parties.
11. "Quality Assurance" means all activities ensuring the convenience of defence products or services to the requirements of production, performance and usage committed to the procedures, standards, norms and relevant technical specifications agreed between the Parties.
12. "Originating Party" means the Party or international organisation under the authority of which the Classified Information, Documents or Material has been produced.
13. "Classified Information, Documents and Material" means any information, documents or material regardless of their form or type or method of transmission, which are marked with a classification mark and which require protection against unauthorized access, use or destruction due to national security interests and in accordance with the national legislation.
14. "Competent Security Authority" means the authority that is responsible for the security of the Classified Information, Documents and Material within the framework of this Agreement and in accordance with each Party's national laws and regulations.
15. "Commercially Sensitive" means the documents which are UNCLASSIFIED in terms of quality but are commercially sensitive or containing property rights.
16. "Facility Security Certificate"; means the official license, granted by the Competent Security Authority of each Party in accordance with their national laws and regulations, certifying that the protective measures projected are commensurate with the required security classification by considering the location of the facility, environmental conditions and the potential external and internal threats to be faced so as to ensure the physical security requirements for the Classified Information, Documents and Material that are existing or to exist in the facility or the classified project which is carried out in a facility.
17. "Need-to-Know Principle"; means the necessity to have access to Classified Information, Documents and Material in connection with Official Duty and/or for the performance of a concrete task.

64.

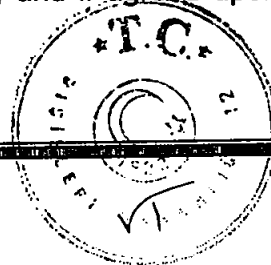
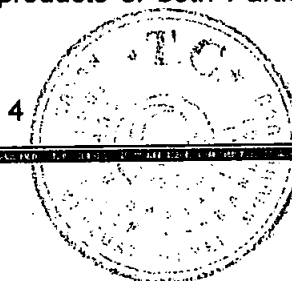
18. "Personnel Security Certificate"; means the official license, granted by the Competent Security Authority of each Party in accordance with their national laws and regulations, certifying that the person may have access to the Classified Information, Documents and Material or the classified project within the framework of Need-to-Know Principle or making it possible to give entrance permission to classified area where they are maintained or conducted.

19. "Intellectual and Industrial Property Rights"; means all copyright and all rights in relation to inventions (including patent rights), registered and unregistered trademarks (including service marks), registered and unregistered designs and classified information (including trade secrets and know-how), and any other rights resulting from intellectual activity in the industrial, scientific, literary and artistic fields recognised in the territories of the Parties.

ARTICLE IV COOPERATION FIELDS

The Parties shall cooperate in the following fields regarding the defence industry:

1. Assurance of the appropriate conditions for joint research, development, production and modernisation of spare parts, tools, defence materials, military systems, technical displays and technical equipment required by the Armed Forces of the Parties,
2. Implementation of the results of joint research, development and production projects in the field of military equipment in the territories of the Parties,
3. Research, design, development and production in the field of Defence Industry Goods and Services,
4. Mutual assistance in the fields of production and procurement of Defence Industry Goods and Services as well as the modernisation of tools and equipments of both Parties,
5. Encouraging the conclusion of agreements made between relevant authorities of the Parties with the aim of joint production and further development of weapons, military technical equipment and their parts,
6. Exchange of scientific and technical information, relevant documents and information on defence industry standards used by the Parties for Quality Assurance,
7. Sales of finished goods produced through joint projects of the Parties to the Third Parties by mutual agreement and taking into account the national sensitivities of the Parties and their obligations deriving from international regulations,
8. Cooperation in selling, purchasing or exchange, in line with the relevant legislation of the Parties, of surplus defence industry products and services in the inventory of the Armed Forces of both Parties with other products and services,
9. Promotion of contacts, technical visits to research centres and personnel exchanges between the institutions and companies of defence industries of the Parties,
10. Acquisition by the Parties of military and defence equipment manufactured or developed jointly in either Party's territory,
11. Providing the conditions for joint programs of production, development, technology and modernisation related to the defence industry products of both Parties, and if agreed upon, the defence industry products of Third Parties,

12. Conducting the projects regarding Defence Industry Goods and Services by the Parties in order that joint or mutual sales, procurement, production, modernisation, technology transfer, research and development could be done, and implementing the works regarding these projects within the framework of agreements, memoranda of understanding, protocols or contracts to be signed between the Parties and/or the relevant authorities of the Parties,
13. Encouraging the conclusion of agreements between the Parties on joint production and joint development for Third Parties,
14. Cooperation between military technical institutions, defence industry companies and maintenance and repair facilities, under the authority of Parties,
15. Mutual participation in the defence industry fairs and symposia organized by the Parties.

ARTICLE V IMPLEMENTATION PRINCIPLES

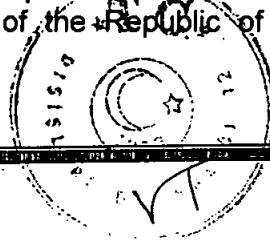
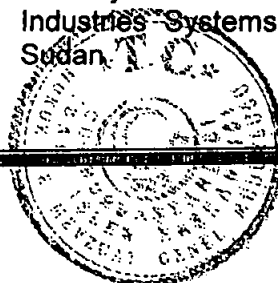
1. The enforcement and details of implementation of this Agreement shall be defined through complementary and implementation agreements, memoranda of understanding, protocols, contracts and other arrangements subject to the ratification processes prescribed in the national legislation of the Parties and pursuant to the provisions of this Agreement.
2. In principle, the Parties shall cooperate only in the fields related to their own defence industries. The inclusion of issues in cooperation that are within the interest of the Third Parties shall be possible through mutual agreement between the Parties.
3. Cooperation shall be established based on the principle of reciprocity by considering the legislation, the requirements and interests of the Parties.
4. The Parties shall assess and make their decisions by mutual agreement, concerning the invitation of the Third Parties to participate in joint production projects.
5. In case of termination of any complementary and implementation agreements, memoranda of understanding, protocols and arrangements, the Parties shall accept to fulfil all obligations started before the notification of termination. The declaration of the termination of any of these documents shall be jointly concluded by the Parties and shall also include a list of fulfilled and unfulfilled obligations.
6. Neither Party shall transfer to a Third Party, without prior written consent, material, technical information and documents to be donated, sold or co-produced as per this Agreement or complementary and implementation agreements, memoranda of understanding, protocols and arrangements to be made on the basis of this Agreement.

ARTICLE VI RESPONSIBLE AUTHORITIES

The authorities responsible for implementation of this Agreement are;

For the Government of the Republic of Turkey	: Ministry of National Defence of the Republic of Turkey
For the Government of the Republic of the Sudan	: Ministry of Defence represented by Defence Industries Systems of the Republic of the Sudan.

4 h.

ARTICLE VII JOINT COMMISSION

1. In the Joint Commission (hereinafter referred as "Commission"), the Delegation of the Ministry of National Defence of the Republic of Turkey shall be headed by the Deputy Undersecretary of Undersecretariat for Defence Industries of the Ministry of National Defence, whereas the Delegation of Ministry of Defence represented by Defence Industries Systems of the Republic of the Sudan shall be headed by the Managing Director of Defence Industries Systems.

2. The points of contact which shall be responsible for organizing and coordinating the activities of the Commission are;

- Department of International Cooperation of Undersecretariat for Defence Industries, the Ministry of National Defence of the Republic of Turkey,

- Department of International Relations of Defence Industries Systems of the Republic of the Sudan.

3. The number of the members from each Party in the Commission shall not exceed seven. If necessary, expert personnel from the Armed Forces, institutions and defence industry companies from each Party can be included in the Commission.

4. In accordance with this Agreement, the authorities and duties of the Commission shall be as follows:

- a. Determination and definition of concrete fields of cooperation in accordance with the Article IV of this Agreement,

- b. Selection of projects, which will be jointly carried out, and identification of the most appropriate types and methods of cooperation as to the implementation of joint projects,

- c. Exchange of information for the purpose of the realisation of a cooperation proposal during the implementation of joint programs,

- d. Submission of proposals, recommendations and opinions to relevant authorities concerning the participation of Third Parties in joint projects,

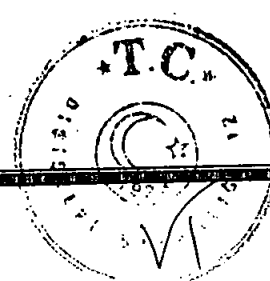
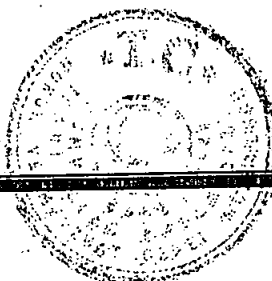
- e. Ensuring the preparation and publication of necessary documents for realisation of approved projects and decisions,

- f. Regular supervision of the implementation of approved projects and decisions regularly,

- g. Assessment of the implementation of this Agreement and if necessary negotiation of proposals regarding any amendments to be made to the Agreement.

5. The activities regarding the Commission meeting shall be initiated upon the official invitation by the Receiving Party at least three months prior to the proposed date of the meeting.

6. All topics on the agenda of the Commission shall be determined and coordinated at least 30 days prior to the Commission meeting.

7. The Commission shall alternately meet on mutually agreed dates at least once every three years.
8. The Commission shall settle disputes, arising from the interpretation and implementation of this Agreement, through negotiations in accordance with Article XVIII.

ARTICLE VIII PROTECTION OF INTELLECTUAL AND INDUSTRIAL PROPERTY RIGHTS

1. Rights and obligations of the Parties concerning their intellectual and industrial property rights, production rights within their own territories, issuance of the production license, sales to Third Parties, preservation of patents on new products and inventions realised within the framework of joint projects and technology transfer shall be determined through the implementation agreements to be made for each joint project. The Parties, within the framework of their national legislation and international agreements to which they are party, shall effectively protect intellectual property rights to be established and transferred on the basis of this Agreement. Within the scope of this Agreement, the concept of intellectual property shall be considered as it is defined in the Article II of the agreement which was signed on 14th of July, 1967, in Stockholm, and established World Intellectual Property Organisation.
2. In these implementation agreements, besides the financial and legal obligations, the principles and procedures, concerning the type, place, time and terms of liquidation of mutual debts and credits, due to any expenses resulting from research, development, production, procurement, technical services, personnel support and infrastructure services, shall be specified in detail.
3. Release or publication of the defence industrial material and information exchanged between the Parties to a Third Party shall only be possible upon the written consent of the Originating Party. The Parties shall mutually agree on information, documents and explanations to be extended to the public and the press within the scope of cooperation in the field of defence industry.
4. The Parties shall abide by the intellectual and industrial property rights and other limitations concerning reproduction, duplication, utilization or distribution of all materials, products and information which are released by the other Party within the framework of this Agreement.
5. Commitments established in the Agreement regarding the protection of Intellectual and Industrial Property Rights shall continue to be applied even after the termination of this Agreement.

ARTICLE IX PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION, DOCUMENTS AND MATERIAL

1. The Parties agree that the following security classification levels are equivalent and correspond to the security classification levels specified in the table below:

TURKISH:

ÇOK GİZLİ

GİZLİ

ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

TASNİF DIŞI (TİCARİ HASSAS)

ENGLISH:

TOP SECRET

SECRET

CONFIDENTIAL

RESTRICTED

UNCLASSIFIED (COMMERCIALLY SENSITIVE)

2. Both Parties commit themselves to mark the Classified Information received under this Agreement in compliance with their national security classification levels and with the equivalent markings displayed in the table above.

3. The Parties shall take all the necessary measures for the protection of the Classified Information generated or transferred as a result of the mutual cooperation in compliance with their national laws and this Agreement and shall also ensure, at least, the same protection for such information as stipulated for their own Classified Information with an equivalent level of security.

4. The recipient Party will not transmit Classified Information to a third party without prior written authorization from the Originating Party.

5. Classified Information exchanged or generated within the scope of the mutual cooperation between the Parties shall only be given or disclosed to private firms or kept in the facilities of these firms that hold a Facility Security Certificate with the appropriate level issued by their Competent Security Authority, within the scope of Need-to-Know Principle. Classified Information shall only be disclosed to individuals who have been duly authorized and hold a Personnel Security Certificate with the appropriate level issued by their Competent Security Authority, within the scope of Need-to-Know Principle.

6. The Classified Information exchanged and/or generated by mutual cooperation between the Competent Security Authorities and/or organisations in its country of the Parties shall only be used in line with the purpose of its transfer under this Agreement.

7. Commitments established in the Agreement regarding protection of classified information and prevention of its disclosure shall continue to apply even after the termination of the Agreement.

8. Level of security classification given to classified information shall only be modified by Originating Party. Such decisions shall immediately be notified in writing by the Originating Party to the recipient Party which shall enforce them. Each Party undertakes not to change the classification level given to the Classified Information without the written consent from the Party originating the Classified Information.

9. The level of security classification to be given to the information generated in the process of the mutual cooperation of the Parties shall only be determined, modified or declassified by mutual consent. In case of disagreement on the level of security classification to be given to such information, the Parties shall adopt the higher level proposed by any of them.

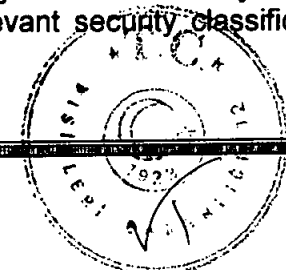
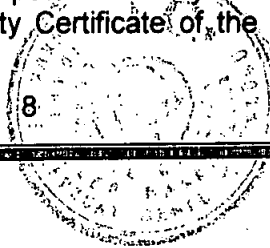
10. Classified Information, Documents and Commercially Sensitive hardware and software will be transmitted between the Parties through government-to-government diplomatic channels or through other channels agreed by the Competent Security Authorities of the Parties.

11. A project security instruction covering the measures to be taken for ensuring the security within the project shall be prepared as an annex to the contract to be signed for each project which the Classified Information is used at the "CONFIDENTIAL" and higher security classification level.

12. Transfer of Classified Information at "CONFIDENTIAL" or higher classification level shall be carried out according to the procedures and principles to be defined in the project security instruction to be prepared for each project.

13. Classified Information, Documents and Material marked up to "CONFIDENTIAL" shall be destroyed in accordance with the national laws.

14. A Party, wishing to conclude a classified contract with an organisation of the other Party, or wishing to authorise one of its own organisations to conclude a classified contract in the territory of the other Party within a classified project shall obtain in advance, through its Competent Security Authority, the written confirmation from the Competent Security Authority of the other Party that the proposed organisation holds a Facility Security Certificate of the relevant security classification level.

h.

15. Documents which are UNCLASSIFIED in terms of quality but are commercially sensitive or containing property rights shall be classified as "COMMERCIAL SENSITIVE".

16. In case the Classified Information is breached or there is suspicion of breach or in case such information is disclosed to an unauthorized person, the Party where the breach or disclosure have occurred or may have occurred shall take all the necessary measures in accordance with its national laws and regulations and shall immediately inform the other Party of this situation as well as of the measures taken and their outcomes.

17. Visits requiring access to Classified Information or to the areas where they are being kept or processed shall only be made within the framework of international visit procedures upon receiving the prior written authorisation from the competent security authority of the host country provided that the visitor has a Personnel Security Certificate at the appropriate classification level and Need-to-Know Principle is applied.

18. The Facility Security Certificate and the Personnel Security Certificate granted by the Competent Security Authority of each Party shall be recognised by the Competent Security Authority of other Party within the scope of those projects of mutual cooperation, following written confirmation from the Competent Security Authority of the Party that granted those certificates.

ARTICLE X QUALITY ASSURANCE

If agreed by the Parties, the cooperation on the Quality Assurance shall be established with a separate agreement to be signed between the Parties. Until the signing and entry into force of that agreement, the procedures and general principles shall be specified in the contracts to be concluded between the relevant organizations of the Parties in accordance with their national legislations.

ARTICLE XI COMMITMENTS OF THE PARTIES ARISING FROM OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

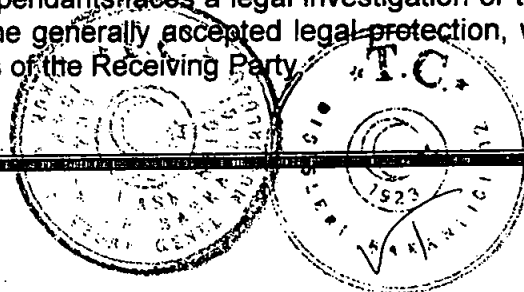
The provisions of this Agreement shall not affect the commitments of the Parties arising from any other international agreements to which either country is a Party and shall not be used against the legality, interests, security and territorial integrity of other states.

ARTICLE XII LEGAL ISSUES

1. Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the laws and regulations in force and criminal jurisdiction of the Receiving Party during their presence in the territory of the Receiving Party including their entry, stay and departure. In cases where the jurisdiction of the Receiving Party is applied and the verdict envisages a penalty, which does not exist in the legislation of the Sending Party, a type of penalty, which exists in the legislation of both Parties or which is suitable for the Parties shall be applied.

2. In case any of the Guest Personnel or their Dependants is detained or arrested, the Receiving Party shall promptly inform the Sending Party of this situation.

3. In case any of the Guest Personnel or their Dependants faces a legal investigation or trial in the Receiving Party, he or she shall be entitled to the generally accepted legal protection, which shall be no less than the one enjoyed by the nationals of the Receiving Party.

S. L.

4. The activities of the Guest Personnel could be terminated by the Responsible Authorities defined in Article VI if they violate the law of the Receiving Party.

5. The Sending Party shall retain exclusive disciplinary jurisdiction over the Guest Personnel within the territory of the Receiving Party.

ARTICLE XIII ADMINISTRATIVE MATTERS

1. No mission shall be assigned to the Guest Personnel other than the ones specified in this Agreement or to be specified in the complementary and implementation agreements, memoranda of understanding, protocols and arrangements to be signed in accordance with this Agreement.

2. The Sending Party's military personnel shall wear their own uniform in their place of duty.

3. The Receiving Party shall make effort to provide the equipment required for carrying out activities defined in this Agreement, where necessary.

ARTICLE XIV FINANCIAL MATTERS

1. The Sending Party shall be liable for the salary, lodging, catering, transportation, per diem and other financial rights of the Guest Personnel assigned for the implementation of cooperation activities under this Agreement.

2. The Receiving Party shall decide within the framework of its legislation whether the activities are organized free of charge or at current or reduced charges.

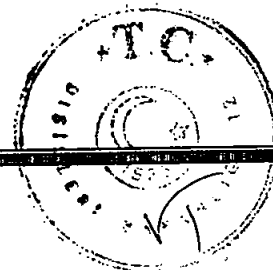
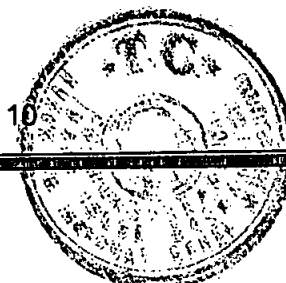
3. The Guest Personnel shall clear their own debts and those of their Dependants' when they leave the Receiving Party permanently. In case Guest Personnel have not paid those debts and/or in case of an emergency withdrawal, the debts of the Guest Personnel and those of their Dependants shall be paid by the Sending Party in Euro at the exchange rate used at the date of payment according to the invoice issued by the Receiving Party.

4. The Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the tax laws prevailing in the Receiving Party during their entry, stay and departure.

ARTICLE XV OTHER ISSUES

1. The Sending Party reserves the right to recall its personnel when deemed necessary. The Receiving Party shall adopt all the measures for the return of the personnel as soon as it receives such a request.

2. In case of the death of any Guest Personnel or any Dependant, the Receiving Party shall inform the Sending Party, transport the body to the nearest international airport within its territory and take appropriate health protection measures until the delivery thereof.

h

**ARTICLE XVI
DAMAGE/LOSS AND COMPENSATION**

1. Each Party shall compensate the other Party for a damage caused to the latter's property resulting from acts of the Guest Personnel, while performing their duties.
2. The laws of the Receiving Party shall be applied to settle the claims for compensation of losses or damages caused intentionally or by negligence to the persons and the properties of the Receiving Party, Guest Personnel and their Dependants.
3. Unless resulted from wilful misconduct or gross negligence, each Party shall waive all its claims against the other Party for injury or death suffered by any of its personnel while such personnel were engaged in the performance of their Official Duties.

**ARTICLE XVII
PASSPORT AND CUSTOMS PROCEDURES**

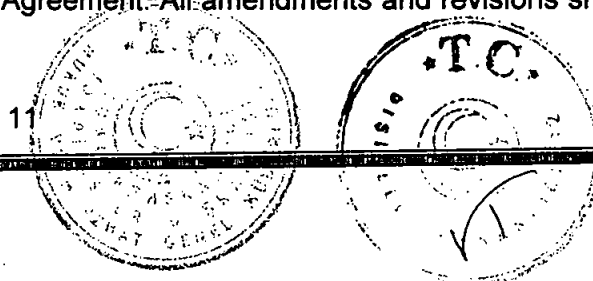
1. The Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the rules applicable to foreigners within the territory of the Receiving Party.
2. When entering and leaving the country of the Receiving Party, the Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the customs and passport procedures foreseen in the Receiving Party's law. However, the Receiving Party shall facilitate administrative formalities in compliance with their legislation.

**ARTICLE XVIII
SETTLEMENT OF DISPUTES**

1. The Parties shall settle the disputes that are to arise due to interpretation or implementation of this Agreement, by holding meetings in the Commission established as per Article VII without bringing the dispute to an international court, arbitration board or to a third party for settlement. During the settlement process the Parties shall continue to fulfil their commitments.
2. In case the dispute cannot be settled in the Commission within 90 days following its assessment, it shall be handled at the level of the Undersecretary for Defence Industries of the Ministry of National Defence of the Republic of Turkey and the Defence Industries Systems of the Republic of the Sudan. In that case, negotiations shall be initiated within 30 days following the notification of the issue to the relevant authorities of the Parties, and if no solution can be reached within the subsequent 45 days, each Party shall be able to terminate this Agreement in accordance with paragraph 2 of Article XXI of this Agreement.

**ARTICLE XIX
AMENDMENT**

1. Either Party may propose, through diplomatic channels, amendments or revision of this Agreement if so required. Negotiations shall start within 30 days after the receipt of a written proposal. If no result is reached within 90 days, each Party shall be able to terminate this Agreement in accordance with paragraph 2 of Article XXI of this Agreement.
2. Agreed amendments shall enter into force in accordance with the procedure set forth in Article XX governing the entry into force of this Agreement. All amendments and revisions shall be done in writing.

**ARTICLE XX
RATIFICATION AND ENTRY INTO FORCE**

This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for the ratification and entry into force.

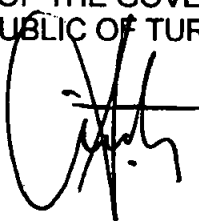
**ARTICLE XXI
DURATION AND TERMINATION**

1. This Agreement shall remain in force for a period of five years from the date of its entry into force. Unless either Party sends, through diplomatic channels, a written notice of termination to the other Party 90 days prior to the expiry date, the Agreement shall automatically be extended for successive terms of one-year.
2. If any agreement cannot be reached between the Parties during the revision or amendment of this Agreement or settlement of a dispute, either Party may terminate this Agreement with a prior written notification of 90 days through diplomatic channels. The termination will enter into force 90 days after the receipt of the notification by the other Party.
3. The provisions of termination shall not affect the implementation of project, program and contract determined and initiated before the termination of this Agreement.

**ARTICLE XXII
TEXT AND SIGNATURE**

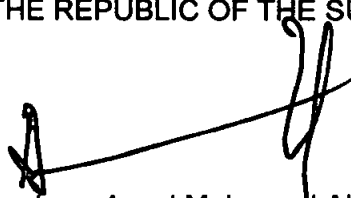
1. This Agreement is prepared in Turkish and English languages in two original copies, each text being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.
2. This Agreement is signed on 11th of May, 2017, in Istanbul by the persons undersigned and duly authorized by their Governments.

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF TURKEY

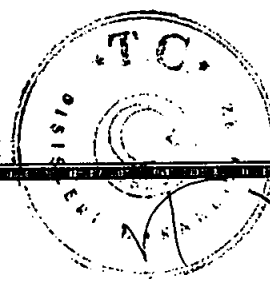
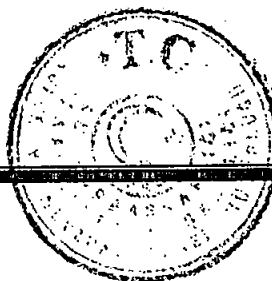

Fikri IŞIK
Minister of National Defence

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF THE SUDAN

General psc Awad Mohamed Ahmed IBN OUF
Minister of Defence

Ε.Κ.